

Basisschool d'n Heiakker; BETER leren met **hoofd**, **hart** en **handen**.

HUMAN DYNAMICS op d'n Heiakker

Zoals u hierboven kunt zien in de balk onder ons logo, willen wij een school zijn waar kinderen beter leren doordat er een beroep gedaan wordt op HOOFD, HART EN HANDEN.

We doen dit omdat we de overtuiging hebben dat echt leren tot stand komt als:

- De kinderen de mogelijkheid gehad hebben handelend bezig te zijn, de leerstof als het ware gevoeld en geproefd hebben.
HANDEN
- De kinderen de leerstof beleefd hebben, als ze zich erbij betrokken voelen, er een gevoel bij hebben. Als ze de kans hebben gehad om er samen met anderen over te praten, om ideeën uit te wisselen
HART
- De kinderen weten waarom ze de dingen doen, wat het doel is van hun leren. Maar ook als ze de mogelijkheid hebben gehad om van al die losse stukjes informatie een logisch geheel een regel of afspraak te maken.
HOOFD.

Maar elk kind is anders. Niet ieder kind leert op dezelfde manier. De volgorde is niet voor ieder kind eerst HANDEN, dan HART en dan HOOFD.

Om om te gaan met deze verschillen maken we op d'n Heiakker gebruik van het gedachtegoed van HUMAN DYNAMICS.

In het onderstaande artikel uit het onderwijstijdschrift PRAXIS-bulletin wordt uitgelegd dat er fundamentele verschillen zijn in de manier waarop mensen – en dus ook kinderen – denken, leren en communiceren. Iedereen beschikt over een eigen persoonlijkheidsdynamiek. Kennis van persoonlijkheidsdynamieken kan ertoe bijdragen om kinderen beter te begrijpen en om beter in hun leerbehoeftes te voorzien. In het artikel komen de vijf meest voorkomende dynamieken aan bod met praktijkvoorbeelden uitgebreide beschrijvingen van de dynamieken;

- voorbeelden van ontspanningsoefeningen;
- een voorbeeld van een weektaak.

Dynamiëken

Mentaal-fysiek

Kenmerken

- Logisch, volgordelijk en stapsgewijs denken.
- Natuurlijke aanleg voor overzicht, afstand nemen, objectiviteit.
- Gerichte aandacht en concentratie.
- Stelt prijs op kwaliteit, nauwkeurigheid, precisie.
- Werkt graag alleen.
- Weinig persoonlijke communicatie.
- Neemt de essenties uit gegeven informatie op.
- Uiterst selectief voor wat betreft interesses, voorkeuren en relaties.
- Gevoelig voor waarden en principes.

Leerbehoeften

- Duidelijk maken waarom dit leren de moeite waard is.
- Een presentatie die duidelijk, gestructureerd en logisch is: eerst het overzicht, dan de onderdelen.
- De nadruk ligt op kijken. Mentaal-fysieke kinderen lezen meestal erg graag.
- Eerst alleen mogen werken – daarna met z'n tweeën, als het kan met een speciale vriend(in).
- Voldoende tijd krijgen voor nauwgezet werk.
- Begrip hebben voor het feit dat het voor deze kinderen vaak gemakkelijker is om zichzelf schriftelijk uit te drukken dan in een groep iets te zeggen.
- Als mentaal-fysieke kinderen in een groep stil zijn, moet men eraan denken om af en toe te vragen of zij ook iets willen zeggen. Geef hun dan voldoende tijd om zorgvuldig te kunnen antwoorden.

Emotioneel-fysiek

Kenmerken

- Gevoelig voor emoties van zichzelf en anderen.
- Reageert lichamelijk op emotionele gebeurtenissen.
- Trekt zich dingen persoonlijk aan, met neiging tot zelfverwijt en zich schuldig voelen.
- Bijzonder sterk in relaties, gemakkelijk contact met andere mensen.
- Creatief, verbindt de dingen met elkaar op een nieuwe manier.
- Grote verbeeldingskracht.
- Aandacht voor veel tegelijk, heeft verschillende interesses.
- Intuïtief, in het bijzonder in relatie tot mensen.
- Onthoudt emoties uit het verleden, kan deze herbeleven.

Leerbehoeften

- Een positieve sfeer waarbinnen kinderen zich prettig en veilig voelen.
- Een positief persoonlijk contact met de leerkracht.
- De nadruk ligt op contact, zoals discussie, persoonlijke ervaringen uitwisselen.
- Veel gelegenheid om te praten en samen met anderen te leren.
- Uitleg die tot de verbeelding spreekt, liefst in de vorm van een toneelstukje dat ook een beroep doet op het gevoel.
- Duidelijke structuur nodig in de zin van randvoorwaarden en tijdlijnen voor projecten en opdrachten.
- Emoties mogen uiten.
- Veel gelegenheid om fysieke en emotionele spanning kwijt te raken door vrij rond te mogen lopen.
- Mogelijkheid om gevoelens te verwerken en te beschrijven. Dit kan door overleg, groepsdiscussie en activiteiten zoals het bijhouden van een dagboek. De inbreng van de leerkracht moet erop gericht zijn om een genuanceerde taal voor gevoelens te helpen ontwikkelen.

Emotioneel-mentaal

Kenmerken

- Probleemoplosser.
- Experimenteert graag.
- Vernieuwend.
- Gestructureerd.
- Gaat graag mee in iets nieuws. Neemt risico's.
- Geniet van de uitdaging.
- Vaak de zichtbare leider in een groep.
- Verzamelt gegevens bij ideeën die hem of haar persoonlijk interesseren en haalbaar lijken.
- Gevoelig voor nieuwe ideeën en modellen.
- Aandacht is gericht op de nabije toekomst.

Leerbehoeften

- Een leerkracht die levendig, enthousiast en geïnspireerd kan uitleggen.
- Liever meerdere invalshoeken dan uitgebreide herhaling.
- Vooruit kunnen blijven gaan om ergens zicht op te krijgen.
- Het doel van leren duidelijk maken.
- In een discussie en bij het uitwisselen van ideeën ligt de nadruk op spreken.
- Mogelijkheden om zowel zelfstandig als in kleinere groepjes te kunnen werken, met daarna uitwisseling van de resultaten in de hele groep.
- Actief mogen experimenteren en mogen werken met open-eind-oplossingen.
- Goede band met de leerkracht, die moet openstaan voor het uitwisselen van ideeën, kan inspireren en respect toont voor het kind.

- Ervoor zorgen dat taken redelijk gedetailleerd worden afgemaakt, voordat verdergegaan wordt.
- Af en toe klassenvertegenwoordiger, projectleider enz. mogen zijn.
- Gedragsregels in de klas die logisch en duidelijk zijn en consequent worden toegepast.
- Vrij kunnen rondlopen om lichamelijke spanning kwijt te raken en nieuwe energie te genereren.

Fysiek-emotioneel

Kenmerken

- Denkt systemisch. Ervaart zichzelf als een organisch onderdeel van grotere systemen, als onderdeel van de natuur, van een familie, van sociale systemen, van organisaties.
- Wil de onderdelen van die hele systemen en de verbanden daartussen onderzoeken en begrijpen.
- Neemt in iedere situatie alle informatie meteen op zonder voor te sorteren.
- Heeft daarom tijd nodig om nieuwe informatie te verwerken, te sorteren, te selecteren en te structureren; een omvangrijk organisch proces dat zijn tijd nodig heeft.
- Uitstekend geheugen voor feitelijke details. Slaat op wat verwerkt en geleerd is.
- Is objectief, methodisch, concreet, praktisch, feitelijk en gedetailleerd.
- Identificeert zich met groepen. Kan hierdoor moeite hebben met het ontwikkelen van een eigen persoonlijke identiteit.
- Begint meestal geen gesprek zoals emotioneel gecentreerde mensen dat doen. Weet vaak veel meer dan hij of zij ter plekke ineens onder woorden kan brengen.
- Basisritme is constant, gelijkmatig.

Leerbehoeften

- Duidelijk maken wat het praktisch nut van de leeropdracht is.
- Voldoende achtergrondinformatie.
- Een heldere, systematische en gedetailleerde uitleg, met veel concrete voorbeelden. Licht onderlinge verbanden toe.
- Nadruk op leren met de handen. Leren door ervaring en door voordoen waarbij het lichaam wordt gebruikt.
- Een weloverwogen tempo.
- Herhaling.
- Voldoende tijd om gegevens op te nemen, te verwerken en te filteren, taken af te maken en antwoord te geven. Geef het kind, als het kan, de kans de eerste informatie in zich op te nemen door in zijn/haar eigen tempo alle materiaal "door te snuffelen".
- Geef bij een opdracht duidelijk aan wat wel en wat niet moet. Geef precies aan: wat, waarom, waar, wanneer en hoe.

- Laat het kind zich over een langere periode concentreren op wat minder taken, liever dan op meer taken in een relatief korte tijd.
- Af en toe controleren of er wel voldoende informatie voorhanden is.
- Het kind niet zomaar uit of voor een groep plaatsen.
- Een ontspannen atmosfeer.
- Een geduldige leerkracht.
- Als het mogelijk is: een leeromgeving met veel daglicht, met uitzicht op de natuur, waar je gemakkelijk toegang toe hebt. In het lokaal zijn planten, dieren en platen met 'de natuur' aan de wand.

Fysiek-mentaal

Kenmerken

- Denkt systemisch.
- Ontwerpt systemische modellen.
- Maakt gedetailleerde strategische plannen.
- Interesse in hoe dingen werken.
- Gevoelig voor patronen in gebeurtenissen, de natuur, menselijke uitingen.
- Heeft een duidelijk doel nodig om optimaal te kunnen leren en communiceren.
- Waardeert het als iets duidelijk, geordend of heel efficiënt is.
- Methodsich, praktisch, feitelijk, gestructureerd.
- Houdt bij het plannen van acties rekening met aanzienlijke hoeveelheden gegevens.
- Logisch, objectief.
- Weinig subjectieve communicatie.
- Heeft tijd alleen nodig, om weer voeling te krijgen met het langzame, maar natuurlijke ritme.

Leerbehoeften

- Het doel van de opdracht duidelijk maken.
- De stappen in het leerproces laten zien.
- Ruimte om de waarde van een opdracht te verkennen en uit te breiden.
- Voldoende feitelijke achtergrondinformatie geven als er iets nieuws geleerd moet worden.
- Randvoorwaarden van taken of projecten duidelijk afspreken.
- Voorbeelden geven van het te verwachten eindproduct
- Voldoende tijd om het werk zorgvuldig af te kunnen maken.
- Af en toe de gelegenheid krijgen om zelfgekozen projecten uit te voeren.
- Duidelijke tijdlijnen waarbinnen de taak en alle onderdelen helemaal af moeten zijn.
- Praktisch, ervaringsgericht en met de handen leren.
- Voldoende tijd voor een eigen, stapsgewijze aanpak.

Ontspanningsoefeningen

Ontspanningsoefeningen in de groep zorgen ervoor dat kinderen zich beter kunnen concentreren, meer gefocust zijn en lekkerder in hun vel gaan zitten. De oefeningen sluiten aan bij de verschillende dynamieken.

Het fysieke principe

De eerste oefening doet een beroep op het fysieke principe. De oefening kan in de klas onder leiding van de leerkracht uitgevoerd worden.

"Stamp maar even flink met je voeten op de grond. Voel de grond onder je voeten. Zet je voeten nu stevig neer. Bedenk dat uit je voetzolen wortels de grond in groeien. Voel maar hoe diep de wortels de grond in gaan. Je bent een boom met stevige wortels. Steek je armen maar in de lucht. Je armen zijn de takken van de boom. Ze waaien een beetje mee met de wind, terwijl de wortels stevig in de grond blijven. Blijf zo maar even staan en bedenk wat voor soort boom je bent."

Aan het einde van de oefening kunnen de kinderen de boom tekenen. Eventueel kunt u tijdens de verwerkingsopdracht een rustig achtergrondmuziekje draaien.

Het mentale principe

De tweede oefening is geschikt voor de ontwikkeling van het mentale principe. Het helpt kinderen bij het leren focussen.

Voor in de klas hangt een prent. Dit kan een tekening, een reproductie of een mooie plaat zijn. Vraag de kinderen een punt op de prent uit te zoeken en daar geconcentreerd naar te blijven kijken, tot de muziek stopt. Bouw dit op van 1 naar 3½ minuut. Ten slotte vraagt u aan enkele kinderen naar welke plek ze gekeken hebben.

Het emotionele principe

De derde oefening is een visualisatieoefening die een beroep doet op het emotionele principe. De kinderen liggen op hun rug in bv. het speellokaal. U vertelt het volgende:

"Het is mooi weer. Je ligt op het strand in het warme zand. Voel, hoe de zon op je gezicht schijnt. Lekker warm, het voelt prettig, je wordt er rustig van. Je voelt je rug, je billen, het zand lijkt wel een zacht bed. Je billen zakken er heerlijk in weg. Dan voel je je benen, je bovenbenen, je kuiten. Je draait eens met je enkels en beweegt dan je ene voet en al je tenen, daarna je andere voet. Dan leg je je benen en voeten weer neer, ze voelen zwaar. Gelukkig schijnt de zon nog steeds: op je gezicht, je hals, je buik, je armen, handen, vingers. Je beweegt eerst je ene arm, je handen, zwaai maar even, dan je vingers. En leg maar rustig neer. Dan je andere arm, je handen en vingers. Leg maar weer rustig neer. Je armen voelen zwaar."

Heerlijk dat zonnetje. Je wordt er zelfs slaperig van. Je ogen worden zwaar en je wilt alleen maar rustig liggen." (U zet nu een rustig muziekje op.)

De kinderen blijven zo een minuut of drie liggen. Wanneer de muziek afgelopen is of langzaam zachter wordt gedraaid, staan de kinderen heel rustig op en rekken ze zich goed uit.

Weektaak

Kinderen kunnen vanaf groep 1 kennismaken met de verschillende manieren van leren en communiceren. Het ontwikkelingsmateriaal van de kleuters kan ingedeeld worden in hoofd (mentaal), hart (emotioneel) en handen (fysiek). Door middel van een weektaak leren de kinderen aan alle drie de principes te werken.